

«Ništarija je neobična knjiga. Ne pripada uobičajenim i strogo podijeljenim žanrovima među koje kritičari svrstavaju pojedina djela služeći se pritom standardnim kriterijima. Ništarija je roman kojem bi možda bolje pristajao neki drugi naslov. Riječ je zapravo o ništavnosti, suvišnosti, nepripadnosti, neukorijenjenosti u sustav vrijednosti, u svijet u kojem smo primorani živjeti.

Sve one povorke suvišnih ljudi kojima vrvi svjetska literatura, od Ljermontova, pa i ranije, sve do naših dana, kada je suvišnost postala nekako prisna, prirodna i svakodnevna, naziru se i prepoznaju u Ništariji.

»Tko se od nas nije zatekao u biblioteci zbunjeno se osvrćući, odjednom svjestan da su jedine knjige koje još želi čitati, one koje je već pročitao«, napisao je u pogovoru knjizi Ivan Kirin. Ta je misao zaista točna, jer čemu čitati neprestane replike nekih knjiga kojima smo se nekad davno divili i koje smo voljeli, a sada se njima tek hrane gomile obrazovanih, ali i nekreativnih pisaca.

No, Ništarija nije replika, ona je formom i sadržajem mudro i dosljedno oblikovana knjiga. Svaka je rečenica promišljena, sasvim gola i jasna, a opet i dvosmislena jer nikad nije vrijedno ono što se čita samo u jednom smjeru.

Ništarija postaje neka vrst sveca. Njegovo je odustajanje njegov moral, njegova neprilagođenost karakter, napominje Kirin.

Ništarija je naslov neobične knjige Marine Šur-Puhlovski.

Taj suvišnik traži mjesto. Što je zapravo to mjesto koje valja osvojiti? I kakvo mjesto zauzima svatko od nas u društvu, u svijetu, na planetu?

U nepotrebnom životu ipak postoje ustaljene navike. »Nisam htio biti ni ljubavnik ni muž. Nisam htio biti sin.«

I Ništarija kao da vodi neobveznu ljubav poslijepodne, jer u praznini i ljubav dođe kao neki zadatak, mali posao.

I tako prolazi vrijeme. Takvi ljudi vise u zraku kao lutke, ali nema ni nevidljivih konaca. Drugi se trude. Viktor mora nešto učiniti, život će proći mimo njega.

Peglarka radi u tvornici cipela, širi miris kože i ljepila. Susjeda Kantoci unosi toplu gibanicu. Postoje osobe koje uvijek moraju nešto donijeti da bi bile prihvaćene.

One se žele sporazumjeti sa svijetom. Obje traže mjesto uz nekoga, a kod njih su svi bili u prolazu. Ima ljudi koji nikad ne pronađu svoje mjesto, a neki se na svakom mjestu dobro osjećaju.

Pojavljuje se nesuvisla misao o ubojstvu. Možda nedovoljno obrazložena. Opet traženje mjesta ili nekog posla, kako hoćete. Slabić odmah odustaje, pa ipak...

Ništarija ubojstvom postaje slobodan. Napokon nalazi svoje mjesto. Ubojstvo je dakako besmisleno. Ali, on ne mora više tražiti zaposlenje. Ne mora raditi. Ne mora ništa.

Postaje slobodan odlazeći u zatvor, u ništavilo. Pomišljamo na Camusa, na Stranca. Ali Ništarija je ipak nešto drugo. On je junak naših dana, majstor otuđenosti.

Sve dobre priče počinju dobrim rečenicama. A evo kako ova počinje: »Kad sam diplomirao, roditelji su mi poklonili odijelo.«

Tako počinje Ništarija. Dalje se čita bez zaustavljanja.

Recenzija Sunčane Škrinjarić, «Vjenac», 1999.

«**Ništarija** je pisana u komornom ugođaju i s mjerom – pasivni hod običnog čovjeka kroz vrijednosno kaotičnu stvarnost uklapa se u opću filozofiju života u koju se može unijeti svaki suptilan čovjek....

...No, mnoštvo pitanja bez odgovora u tom zamagljenom svijetu ostavljaju nakon čitanja nataložene dojmove, što znači da nas je ova suptilna priča odvušla u neke iskone čovjeka i svijeta».

Lada Žigo, «Večernji list», 1999.

Da svojedobno Camus nije napisao «Stranca», ovaj bi stranac u urbanoj svakidašnjici punoj praznine i egzistencijalne zebnje i besmisla bio veliko književno otkriće, na tragu kafkijanske izgubljenosti. No, iznimno inteligentan čovjek, koji shvaća svu tragiku svakidašnjice, a ne može se utopiti ni u čemu, pa ni u alkoholu, nije tek intelektualistički lik «u jednoj od bezbrojnih uloga što sam ih neprekidno igrao protiv sebe» nego autentičan i svagdanji gradski desperater – gotovo paradigmatičan. Na tisuće ih je sličnih (očajnika i ništarija) posvuda okolo, s ... razlikom što je ovaj svjestan svoje pozicije. (Spisateljica mu je tek posudila svoju svijest!). U tom kontekstu, taj lik i taj svijet naši su današnji, autentični...Tako čitano...

Marina Šur Puhlovski napisala je najbolju hrvatsku prozu na prijelazu stoljeća. Njezina je tragika u istinitosti koju emanira.

Stijepo Mijović Konačn, «Školske novine», 1999.

»Kontekstualizirajući mnoga teška pitanja ovaj roman ne nudi mogućnost uzmaca. Tražeći odgovor i potičući suočavanje s vlastitom savješću ostavlja trpak i gorak okus zbilje...Roman uistinu vrijedan čitalačkog i kritičarskog interesa!«

*Ivan J. Bošković,
«Slobodna Dalmacija», 23. 10. 1999.*

«**Ništarija**», naš zagrebački stranac iz nekih olovnih godina, od samog početka zalutao u svom životu, više je od kliničke slike pojedinačne neuklopljenosti: to je, bez pobune i bez krika, tihi vapaj duše za kakvim takvim smjerom, za ikakvim smislom u srcu čiste bezizglednosti.

*Ingrid Šafranek,
na promociji «Ništarije»*

»Kontekstualizirajući mnoga teška pitanja ovaj roman ne nudi mogućnost uzmaca. Tražeći odgovor i potičući suočavanje s vlastitom savješću ostavlja trpak i gorak okus zbilje...Roman uistinu vrijedan čitalačkog i kritičarskog interesa!«

*Ivan J. Bošković,
«Slobodna Dalmacija», 23. 10. 1999.*